

**Про основні підсумки соціально-економічного розвитку
Запорізької області**
(станом на 01.11.2018)

Впродовж 2018 року економічна ситуація в області характеризується переважно позитивними тенденціями, що формувалися в умовах поживлення виробничої діяльності підприємств з формуванням на цій основі позитивних фінансових результатів у більшості видів економічної діяльності.

Як результат, за останньою оцінкою соціально-економічного розвитку регіонів, яка здійснена Мінрегіоном України, *Запорізька область залишається серед п'ятирки лідерів за напрямом «Економічна ефективність».*

Підприємствами області у січні-вересні 2018 року вироблено 31,1 % загального обсягу електроенергії в Україні, 41,1 % – сталі, 32,6 % – прокату чорних металів, 21,7 % – чавуну.

За обсягом реалізованої промислової продукції Запорізька область стабільно посідає 3 місце по Україні – це 8,8 %. Протягом січня-серпня 2018 року обсяг реалізованої промислової продукції збільшився порівняно з аналогічним минулорічним періодом на 20,1 млрд. грн. (на 16,6 %) і становив 140,9 млрд. грн., у розрахунку на одну особу – 81393,6 грн. (**3 місце**).

Промисловий комплекс області продовжує нарощувати обсяги виробництва. Індекс промислової продукції за січень-вересень 2018 року склав 104,0 % (**6 місце** серед регіонів, по Україні – 101,8 %).

Майже усі провідні галузі промисловості спрацювали з позитивною динамікою; найбільше зростання – у виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (на 11,5 %), а також у добувній промисловості і розробленні кар'єрів (на 6,9 %).

Завдяки розширенню внутрішньої кон'юнктури та освоєнню нових зовнішніх ринків зростання в машинобудуванні склало 4,8 %, а в супутній галузі – металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування – 6,7 %.

У розрізі основних промислових груп продовжували зростати обсяги у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції (на 5,9 %); постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 5 %).

Водночас, негативні тенденції зафіксовано у:

виробництві коксу та продуктів нафтопереробки (на 0,6 %), що обумовлено зменшенням обсягів виробництва на ПрАТ «Запоріжжкокс» (на 12,1%), у зв'язку з зупинкою з лютого 2018 року цеху ректифікації переробки сирого бензолу через закінчення терміну експлуатації основного технічного обладнання;

виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (на 2,6 %), що обумовлено зменшенням виробництва у найбільш впливовому виді харчової промисловості області (питома вага 55,7 %) – виробництві олії соняшникової нерафінованої (на 4,6 %) та м'яса свіжого/охолодженого великої рогатої худоби та свинини (на 10,2 % та на 31,3 % відповідно), що пов'язано із зменшенням обсягів сировини;

виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (на 9,3 %), що обумовлено високою порівняльною базою («плюс» 11,1 % у січні-вересні 2017 року), зменшенням виробництва на ПрАТ «БЕРТІ» (на 39,7 %), де протягом березня-червня 2018 року проводився профілактичний ремонт основного обладнання, та на ПрАТ «Запоріжвогнетрив» (на 3 %), що пов'язано з циклічністю виробничого процесу.

Індекс обсягу **сільськогосподарського виробництва** у січні-вересні 2018 року порівняно з відповідним періодом 2017 року становив 81,9 % (24 місце серед регіонів, по Україні – 104,9 %), що обумовлено скороченням виробництва як рослинницької продукції (в більшій мірі), так і тваринницької, а саме:

рослинництва – на 20,8 % («плюс» 4,8 % у січні-вересні 2017 року), насамперед, через аномальну високу температуру та посуху, що призвели до значного зменшення врожайності сільськогосподарських культур (зокрема, урожайність зернових культур склала 23,6 ц/га проти 31,5 ц/га у 2017 році, соняшнику – 11,6 ц/га проти 14,4 ц/га);

тваринництва – на 5,2 %, в основному, через високу витратність утримання поголів'я великої рогатої худоби та низьку рентабельність виробництва тваринницької продукції у господарствах населення.

У сільському господарстві області продовжується збирання урожаю зернових та технічних культур. На 26.10.2018 намолочено – 2210,2 тис. тонн (на 25,3 % менше у порівнянні з відповідною датою 2017 року), в тому числі пізніх зернових культур – 82,3 тис. тонн; соняшник зібрано на площі 497,3 тис. га (89,7 % до завдання), намолочено – 577,5 тис. тонн (на 26,9 % менше у порівнянні з відповідною датою 2017 року).

Водночас, за показником валового збору ранніх зернових та зернобобових культур Запорізька область займає **8 місце в Україні**, у тому числі пшениці – **4 місце**.

Сівба озимих культур під урожай наступного року склала 608,9 тис. га (92 % до завдання), в тому числі на зерно – 561,5 тис. га (89 %).

В усіх категоріях господарств у січні-вересні 2018 року вироблено 44,1 тис. тонн м'яса у живій вазі (93,4 % до січня-вересня 2017 року), 194,8 тис. тонн молока (92,7 %), 508,3 млн. штук яєць від птиці всіх видів (96,8 %).

На 01.10.2018 в усіх категоріях господарств налічується 102,5 тис. гол. великої рогатої худоби (90,5 % до відповідного періоду 2017 року), у т.ч. 53,0 тис. гол. корів (90,8 %); поголів'я свиней – 245,5 тис. гол. (101,0 %); овець та кіз – 74,0 тис. гол. (100,1 %); птиці – 5,4 млн. гол. (95,5 %).

Обсяг **капітальних інвестицій** за I півріччя 2018 року склав 5,98 млрд. грн. (**9 місце** серед регіонів України), що становить 92,5 % до аналогічного періоду 2017 року (23 місце).

Зменшення обсягу капітальних інвестицій обумовлено високою порівняльною базою («плюс» 65 % у січні-червні 2017 року), яка виникла, в основному, за рахунок крупних капіталовкладень у ПАТ «Запоріжсталь» (реконструкція доменного цеху № 3).

Капітальні інвестиції у житлове будівництво становили 262,5 млн. грн. (4,4 % загального обсягу).

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій – 4,9 млрд. грн. (81,5 % загального обсягу), кошти місцевих бюджетів – 494,3 млн. грн. (8,3 %), кредити банків та інші позики – 492,4 млн. грн. (8,2 %), кошти населення на будівництво житла – 64 млн. грн. (1,1 %) та кошти державного бюджету – 14,1 млн. грн. (0,2 %).

За підсумками січня-вересня 2018 року на тлі високої статистичної бази порівняння (*«плюс» 35,8 % у січні-вересні 2017 року*), забезпечено нарощування темпів у **будівельній діяльності**. Індекс будівельної продукції склав 111,4 % до січня-вересня 2017 року (**9 місце** серед регіонів).

Під час нового будівництва, реконструкції соціальних об'єктів, поточного та капітального ремонту виконано будівельних робіт на суму 2252,5 млн. грн. (**10 місце**) проти 1542,2 млн. грн. у січні-вересні 2017 року.

Нове будівництво, реконструкція та технічне переозброєння склали 67,8 % загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 24,2 % та 8 % відповідно.

На загальну тенденцію по області вплинуло збільшення порівняно з січнем-вереснем 2017 року обсягів будівництва інженерних споруд (на 18,2 %) та нежитлового будівництва (на 6,4 %).

Запорізька область займає **8 місце серед регіонів України** за обсягами внесених з початку інвестування в економіку області прямих іноземних інвестицій. Їх накопичений обсяг на 01.07.2018 становив \$ 919,1 млн., що на 0,9 % більше, ніж на початок 2018 року. Переважну частку загального обсягу інвестицій (77,5 %) складають надходження з країн ЄС.

Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в розрахунку на одну особу наростаючим підсумком з початку інвестування на 01.07.2018 становив \$ 531,1 – це **6 результат серед регіонів**.

Область стабільно входить у *п'ятірку лідерів за обсягами експорту товарів, в десятку – за обсягами імпортованого товару*.

Зовнішньоторговельний оборот товарів за січень-серпень 2018 року склав \$ 3425,7 млн. і збільшився порівняно з відповідним періодом 2017 року на 28,4 %, у т.ч. обсяг експортних поставок (\$ 2351,2 млн., **4 місце** серед регіонів України) – на 24,7 %, імпортних (\$ 1074,5 млн., **7 місце**) – на 37,5 %. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами залишається позитивним – \$ 1276,7 млн., що 15,6 % більше, ніж за відповідний період 2017 року.

Обсяг обороту **роздрібною торгівлю** за січень-вересень 2018 року склав 27,6 млрд. грн. (**7 місце** серед регіонів України), що становить до відповідного періоду 2017 року у порівнянних цінах 104,4 %.

Загальний *індекс споживчих цін* області у вересні 2018 року по відношенню до грудня 2017 року склав 105,4 % (по Україні – 105,6 %, **9-10 місце** серед регіонів).

Істотним внутрішнім чинником, що впливає на загальний показник інфляції, є зростання цін на продукти харчування та безалкогольні напої, питома вага яких у структурі загального індексу складає 42 %. Індекс

споживчих цін на продукти харчування та безалкогольні напої становив 103,9 % (по Україні – 103,1 %, 21-22 місце).

Середньомісячна заробітна плата по області за січень-вересень 2018 року склала 8442 грн. (**5 місце** серед регіонів України) і збільшилась у порівнянні з січнем-вереснем 2017 року на 27,5 % (**6 місце**).

Індекс реальної заробітної плати у січні-вересні 2018 року по відношенню до відповідного періоду 2017 року склав 114,5 % (**5 місце** серед регіонів України).

Загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати з початку року збільшилась у 1,9 раза (на 107,5 млн. грн.) і на 01.10.2018 склала 233,8 млн. грн., у тому числі борг економічно активних підприємств збільшився у 1,7 раза (на 77,3 млн. грн.) і становив 188,7 млн. грн. Насамперед, це зумовлено заборгованістю у 22 структурних підрозділах ПАТ «Запоріжжяобленерго» (60,25 % пакету акцій товариства належать Фонду державного майна України), яка на 01.10.2018 становила 166,5 млн. грн. (71,2 % від загальної суми заборгованості по області).

Загальна динаміка погашення боргів в області продовжує визначатися ситуацією на 45 підприємствах державного сектору економіки, борг яких на 01.10.2018 становить 202,1 млн. грн., або 86,4 % від загальної суми заборгованості в області.

Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам бюджетної сфери, які фінансуються з місцевих бюджетів, на 01.10.2018 відсутня.

Позитивні зрушення у сфері зайнятості населення підтверджуються динамікою процесів на фіксованому ринку праці.

Так, рівень безробіття населення у віці 15-70 років (за методологією МОП) у I півріччі 2018 року склав 9,8 % (**14 місце** серед регіонів України) проти 10,7 % у I півріччі 2017 року.

Чисельність економічно активного населення області у I півріччі 2018 року становила 812,5 тис. осіб, що на 0,2 % більше, ніж за відповідний період 2017 року (810,7 тис. осіб), працездатного віку – 781,1 тис. осіб (на 0,03 % більше).

Кількість зареєстрованих безробітних громадян становила 16,4 тис. осіб, що на 5,4 тис. осіб, або на 24,8 % менше, ніж на 01.01.2018 (21,8 тис. осіб). З них 60,5 % – жінки, 33,4 % – молодь у віці до 35 років.

Кількість зареєстрованих безробітних громадян, які отримували допомогу по безробіттю становила 11,2 тис. осіб. Середній розмір допомоги по безробіттю у вересні 2018 року склав 2300,4 грн.

З початку року працевлаштовано 17,4 тис. осіб (34,4 % із загальної чисельності безробітних), проходили професійне навчання – 2,8 тис. осіб (5,6 %), брали участь у громадських роботах – 10,2 тис. осіб (20,2 %).

За даними моніторингу, що здійснюється на державному рівні Мінсоцполітики України, у січні-липні 2018 року в області на нові робочі місця прийнято 11,1 тис. осіб, з них 4,4 тис. робочих місць для найманих працівників у юридичних осіб та 6,7 тис. – у фізичних осіб. При цьому чисельність працівників, прийнятих на нові робочі місця, в 2,4 раза перевищила чисельність вивільнених працівників.

ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Показники	2018 рік очікуване	2019 рік прогноз	2020 рік прогноз	2021 рік прогноз
Індекс промислової продукції до попереднього року, %	103	102	101,5	102,5
Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг), млрд. грн.	212,4	238	267,2	297,4
Продукція сільського господарства у постійних цінах 2010 року, млн. грн.	8150,9	8240,5	8257	8290,1
Індекс сільськогосподарської продукції до попереднього року, %	84,9	101,1	100,2	100,4
Капітальні інвестиції, млн. грн.	17400	19900	22500	25300
Індекс капітальних інвестицій до попереднього року, %	100,5	105,2	105,7	106,9
Прямі інвестиції (акціонерний капітал нерезидентів) на кінець року, млн. \$	919,6	944,3	961,0	983,1
Роздрібний товарооборот, млрд. грн.	37616	41377,6	45575,2	50320,4
Індекс фізичного обсягу роздрібного товарообороту (у порівнянних цінах) до попереднього року, %	105,3	102,6	104,4	105,4
Експорт товарів – всього, млн. \$	3517,7	3834,3	4198,6	4639,5
% до попереднього року	118	109	109,5	110,5
Імпорт товарів – всього, млн. \$	1631,1	1761,6	1914,9	2106,4
% до попереднього року	122,8	108	108,7	110
Середньомісячна заробітна плата (у розрахунку на одного штатного працівника), грн.	8765	10497	11967	13567
Рівень безробіття населення (за методологією МОП) у віці 15-70 років, % до економічно активного населення відповідної вікової групи	10,1	9,6	9,2	9,0